71 SLOKAS

രഘുവംശം സർഗഃ 7 കാലിദാസകൃതം

അഥോപയന്ത്രാ സദൃശേണ യുക്താം സ്കന്ദേന സാക്ഷാദിവ ദേവസേനാം .
സ്വസാരമാദായ വിദർഭനാഥഃ പുരപ്രവേശാഭിമുഖോ ബഭൂവ .. 7-1..

സേനാനിവേശാൻപൃഥിവീക്ഷിതോഽപി ജഗ്മുർവിഭാതഗ്രഹമന്ദഭാസഃ .
ഭോജ്യാം പ്രതി വ്യർഥമനോരഥത്വാദ്രൂപേഷു വേശേഷു ച സാഭ്യസൂയാ .. 7-2..

സാംനിധ്യയോഗാത്കില തത്ര ശച്യാഃ സ്വയംവരക്ഷോഭകൃതാമഭാവഃ .
കാകുത്സ്ഥമുദ്ദിശ്യ സമത്സരോഽപി ശശാമ തേന ക്ഷിതിപാലലോകഃ .. 7-3..

താവത്പ്രകീർണാഭിനവോപചാരമിന്ദ്രായുധദ്യോതിതതോരണാങ്കം .
വരഃ സവധ്വാ സഹ രാജമാർഗം പ്രാപ ധ്വജച്ഛായനിവാരിതോഷ്ണം .. 7-4..

തതസ്തദാലോകനതത്പരാണാം സൗധേഷു ചാമീകരജാലവത്സു .
ബഭൂവുരിത്ഥം പുരസുന്ദരീണാം ത്യക്താന്യകാര്യാണി വിചേഷ്ടിതാനി .. 7-5..

ആലോകമാർഗം സഹസാ വ്രജന്ത്യാ കയാചിദുദ്വേഷ്ടനവാന്തമാല്യഃ .
ബദ്ധും ന സംഭാവിത ഏവ താവത്കരേണ രുദ്ധോഽപി ച കേശപാശഃ .. 7-6..

പ്രസാധികാലംബിതമഗ്രപാദമാക്ഷിപ്യ കാചിദ്ദ്രവരാഗമേവ .
ഉത്സൃഷ്ടലീലാഗതിരാഗവാക്ഷാദലക്തകാങ്കാം പദവീം തതാന .. 7-7..

വിലോചനം ദക്ഷിണമഞ്ജനേന സംഭാവ്യ തദ്വഞ്ചിതവാമനേത്രാ.
തഥൈവ വാതായനസംനികർഷം യയൗ ശലാകാമപരാ വഹന്തീ .. 7-8..

ജാലാന്തരപ്രേഷിതദൃഷ്ടിരന്യാ പ്രസ്ഥാനഭിന്നാം ന ബബന്ധ നീവീം .
നാഭിപ്രവിഷ്ടാഭരണപ്രഭേന ഹസ്തേന തസ്ഥാവവലംബ്യ വാസഃ .. 7-9..

അർധാഞ്ചിതാ സത്വരമുത്ഥിതായാഃ പദേ പദേ ദുർനിമിതേ ഗലന്തീ .
കസ്യാശ്ചിദാസീദ്രശനാ തദാനീമംഗുഷ്ഠമൂലാർപിതസൂത്രശേഷാ .. 7-10..

താസാം മുഖൈരാസവഗന്ധഗർഭൈർവ്യാപ്താന്തരാഃ സാന്ദ്രകുതൂഹലാനാം .
വിലോലനേത്രഭ്രമരൈർഗവാക്ഷാഃ സഹസ്രപത്രാഭരണാ ഇവാസൻ .. 7-11..

താ രാഘവം ദൃഷ്ടിഭിരാപിബന്ത്യോ നാര്യോ ന ജഗ്മുർവിഷയാന്തരാണി .
തഥാ ഹി ശേഷേന്ദ്രിയവൃത്തിരാസാം സർവാത്മനാ ചക്ഷുരിവ പ്രവിഷ്ടാ .. 7-12..

സ്ഥാനേ വൃതാ ഭൂപതിഭിഃ പരോക്ഷൈഃ സ്വയംവരം സാധുമമംസ്ത ഭോജ്യാ .
പദ്മേവ നാരായണമന്യഥാസൗ ലഭേത കാന്തം കഥമാത്മതുല്യം .. 7-13..

പരസ്പരേണ സ്പൃഹണീയശോഭം ന ചേദിദം ദ്വന്ദ്വമയോജയിഷ്യത് .
അസ്മിന്ദ്വയേ രൂപവിധാനയത്നഃ പത്യുഃ പ്രജാനാം വിതഥോഽഭവിഷ്യത് .. 7-14..

രതിസ്മരൗ നൂനമിമാവഭൂതാം രാജ്ഞാം സഹസ്രേഷു തഥാ ഹി ബാലാ .
ഗതേയമാത്മപ്രതിരൂപമേവ മനോ ഹി ജന്മാന്തരസംഗതിജ്ഞം .. 7-15..

ഇത്യുദ്ഗതാഃ പൗരവധൂമുഖേഭ്യഃ ശൃണ്വൻകഥാഃ ശ്രോത്രസുഖാഃ കുമാരഃ .
ഉദ്ഭാസിതം മംഗലസംവിധാഭിഃ സംബന്ധിനഃ സദ്മ സമാസസാദ .. 7-16..

തതോഽവതീര്യാശു കരേണുകായാഃ സ കാമരൂപേശ്വരദത്തഹസ്തഃ .
വൈദർഭനിർദിഷ്ടമഥോ വിവേശ നാരീമനാംസീവ ചതുഷ്കമന്തഃ .. 7-17..

മഹാർഹസിംഹാസനസംസ്ഥിതോഽസൗ സരത്നമർഘ്യം മധുപർകമിശ്രം .
ഭോജോപനീതം ച ദുകൂലയുഗ്മം ജഗ്രാഹ സാർധം വനിതാകടാക്ഷൈഃ .. 7-18..

ദുകൂലവാസാഃ സ വധൂസമീപം നിന്യേ വിനീതൈരവരോധരക്ഷൈഃ .
വേലാസകാശം സ്ഫുടഫേനരാശിർനവൈരുദന്വാനിവ ചന്ദ്രപാദൈഃ .. 7-19..

തത്രാർചിതോ ഭോജപതേഃ പുരോധാ ഹുത്വാഗ്നിമാജ്യാദിഭിരഗ്നികല്പഃ .
തമേവ ചാധായ വിവാഹസാക്ഷ്യേ വധൂവരൗ സംഗമയാഞ്ചകാര .. 7-20..

ഹസ്തേന ഹസ്തം പരിഗൃഹ്യ വധ്വാഃ സ രാജസൂനുഃ സുതരാം ചകാസേ .
അനന്തരാശോകലതാപ്രവാലം പ്രാപ്യേവ ചൂതഃ പ്രതിപല്ലവേന .. 7-21..

ആസീദ്വരഃ കണ്ടകിതപ്രകോഷ്ഠഃ സ്വിന്നാംഗുലിഃ സംവവൃതേ കുമാരീ .
തസ്മിന്ദ്വയേ തത്ക്ഷണമാത്മവൃത്തിഃ സമം വിഭക്തേവ മനോഭവേന .. 7-22..

തയോരപാംഗപ്രതിസാരിതാനി ക്രിയാസമാപത്തിനിവർതിതാനി .
ഹ്രീയന്ത്രണാമാനശിരേ മനോജ്ഞാമന്യോന്യലോലാനി വിലോചനാനി .. 7-23..

പ്രദക്ഷിണപ്രക്രമണാത്കൃശാനോരുദർചിഷസ്തന്മിഥുനം ചകാസേ .
മേരോരുപാന്തേഷ്വിവ വർതമാനമന്യോന്യസംസക്തമഹസ്ത്രിയാമം .. 7-24..

നിതംബഗുർവീ ഗുരുണാ പ്രയുക്താ വധൂർവിധാതൃപ്രതിമേന തേന .
ചകാര സാ മത്തചകോരനേത്രാ ലജ്ജാവതീ ലാജവിസർഗമഗ്നൗ .. 7-25..

ഹവിഃശമീപല്ലവലാജഗന്ധീ പുണ്യഃ കൃശാനോരുദിയായ ധൂമഃ .
കപോലസംസർപിശിഖഃ സ തസ്യാ മുഹൂർതകർണോത്പലതാം പ്രപേദേ .. 7-26..

തദഞ്ജനക്ലേദസമാകുലാക്ഷം പ്രമ്ലാനബീജാങ്കുരകർണപൂരം .
വധൂമുഖം പാടലഗണ്ഡലേഖമാചാരധൂമഗ്രഹണാദ്ബഭൂവ .. 7-27..

തൗ സ്നാതകൈർബന്ധുമതാ ച രാജ്ഞാ പുരന്ധ്രിഭിശ്ച ക്രമശഃ പ്രയുക്തം .
കന്യാകുമാരൗ കനകാസനസ്ഥാവാർദ്രാക്ഷതാരോപണമന്വഭൂതാം .. 7-28..

ഇതി സ്വസുർഭോജകുലപ്രദീപഃ സമ്പാദ്യ പാണിഗ്രഹണം സ രാജാ .
മഹീപതീനാം പൃഥഗർഹണാർഥം സമാദിദേശാധികൃതാനധിശ്രീഃ .. 7-29..

ലിംഗൈർമുദഃ സംവൃതവിക്രിയാസ്തേ ഹ്രദാഃ പ്രസന്നാ ഇവ ഗൂഢനക്രാഃ .
വൈദർഭമാമന്ത്ര്യ യയുസ്തദീയാം പ്രത്യർപ്യ പൂജാമുപദാഛലേന .. 7-30..

സ രാജലോകഃ കൃതപൂർവസംവിദാരംഭസിദ്ധൗ സമയോപലഭ്യം .
ആദാസ്യമാനഃ പ്രമദാമിഷം തദാവൃത്യ പന്ഥാനമജസ്യ തസ്ഥൗ .. 7-31..

ഭർതാപി താവത്ക്രഥകൈശികാനാമനുഷ്ഠിതാനന്തരജാവിവാഹഃ .
സത്ത്വാനുരൂപാഹരണീകൃതശ്രീഃ പ്രാസ്ഥാപയദ്രാഘവമന്വഗാച്ച .. 7-32..

തിസ്രസ്ത്രിലോകപ്രഥിതേന സാർധമജേന മാർഗേ വസതീരുഷിത്വാ .
തസ്മാദപാവർതത കുണ്ഡിനേശഃ പർവാത്യയേ സോമ ഇവോഷ്ണരശ്മേഃ .. 7-33..

 പ്രമന്യവഃ പ്രാഗപി കോസലേന്ദ്രേ പ്രത്യേകമാത്തസ്വതയാ ബഭൂവുഃ .
BACK TO TOP

അതോ നൃപശ്ചക്ഷമിരേ സമേതാഃ സ്ത്രീരത്നലാഭം ന തദാജന്മസ്യ .. 7-34..

തമുദ്വഹന്തം പഥി ഭോജകന്യാം രുരോധ രാജന്യഗണഃ സ ദൃപ്തഃ .
ബലിപ്രദിഷ്ടാം ശ്രിയമാദദാനം ത്രൈവിക്രമം പാദമിവേന്ദ്രശത്രുഃ .. 7-35..

തസ്യാഃ സ രക്ഷാർഥമനല്പയോധമാദിശ്യ പിത്ര്യം സചിവം കുമാരഃ .
പ്രത്യഗ്രഹീത്പാർഥിവവാഹിനീം താം ഭാഗീരഥീം ശോണ ഇവോത്തരംഗഃ .. 7-36..

പത്തിഃ പദാതിം രഥിനം രഥേശസ്തുരംഗസാദീ തുരഗാധിരൂഢം .
യന്താ ഗജസ്യാഭ്യപതദ്ഗജസ്ഥം തുല്യപ്രതിദ്വന്ദ്വി ബഭൂവ യുദ്ധം .. 7-37..

നദത്സു തൂര്യേഷ്വവിഭാവ്യവാചോ നോദീരയന്തി സ്മ കുലോപദേശാൻ .
ബാണാക്ഷരൈരേവ പരസ്പരസ്യ നാമോർജിതം ചാപഭൃതഃ ശശംസുഃ .. 7-38..

ഉത്ഥാപിതഃ സംയതി രേണുരശ്വൈഃ സാന്ദ്രീകൃതഃ സ്യന്ദനവംശചക്രൈഃ .
വിസ്താരിതഃ കുഞ്ജരകർണതാലൈർനേത്രക്രമേണോപരുരോധ സൂര്യം .. 7-39..

മത്സ്യധ്വജാ വായുവശാദ്വിദീർണൈർമുഖൈഃ പ്രവൃദ്ധധ്വജിനീരജാംസി .
ബഭുഃ പിബന്തഃ പരമാർഥമത്സ്യാഃ പര്യാവിലാനീവ നവോദകാനി .. 7-40..

രഥോ രഥാംഗധ്വനിനാ വിജജ്ഞേ വിലോലഘണ്ടാക്വണിതേന നാഗഃ .
സ്വഭർതുനാമഗ്രഹണാദ്ബഭൂവ സാന്ദ്രേ രജസ്യാത്മപരാവബോധഃ .. 7-41..

ആവൃണ്വതോ ലോചനമാർഗമാജൗ രജോന്ധകാരസ്യ വിജൃംഭിതസ്യ .
ശസ്ത്രക്ഷതാശ്വദ്വീപവീരജന്മാ ബാലാരുണോഽഭൂദ്രുധിരപ്രവാഹഃ .. 7-42..

സ ച്ഛിന്നമൂലഃ ക്ഷതജേന രേണുസ്തസ്യോപരിഷ്ടാത്പവനാപധൂതഃ .
അംഗാരശേഷസ്യ ഹുതാശനസ്യ പൂർവോത്ഥിതോ ധൂമ ഇവാബഭാസേ .. 7-43..

പ്രഹാരമൂർച്ഛാപഗമേ രഥസ്ഥാ യന്തൄനുപാലഭ്യ നിവർതിതാശ്വാൻ .
യൈഃ സാദിതാ ലക്ഷിതപൂർവകേതൂംസ്താനേവ സാമർഷതയാ നിജഘ്നുഃ .. 7-44..

അപ്യർധമാർഗേ പരബാണലൂനാ ധനുർഭൃതാം ഹസ്തവതാം പൃഷത്കാഃ .
സമ്പ്രാപുരേവാത്മജവാനുവൃത്ത്യാ പൂർവാർധഭാഗൈഃ ഫലിഭിഃ ശരവ്യം .. 7-45..

ആധോരണാനാം ഗജസംനിപാതേ ശിരാംസി ചക്രൈർനിശിതൈഃ ക്ഷുരാഗ്രൈഃ .
ഹതാന്യപി ശ്യേനനഖാഗ്രകോടിവ്യാസക്തകേശാനി ചിരേണ പേതുഃ .. 7-46..

പൂർവം പ്രഹർതാ ന ജഘാന ഭൂയഃ പ്രതിപ്രഹാരാക്ഷമമശ്വസാദീ .
തുരംഗമസ്കന്ധനിഷണ്ണദേഹം പ്രത്യാശ്വസന്തം രിപുമാചകാങ്ക്ഷ .. 7-47..

തനുത്യജാം വർമഭൃതാം വികോശൈർബൃഹത്സു ദന്തേഷ്വസിഭിഃ പതദ്ഭിഃ .
ഉദ്യന്തമഗ്നിം ശമയാംബഭൂവുർഗജാ വിവിഗ്നാഃ കരശീകരേണ .. 7-48..

ശിലീമുഖോത്കൃത്തശിരഃഫലാഢ്യാ ച്യുതൈഃ ശിരസ്ത്രൈശ്ചഷകോത്തരേവ .
രണക്ഷിതിഃ ശോണിതമദ്യകുല്യാ രരാജ മൃത്യോരിവ പാനഭൂമിഃ .. 7-49..

ഉപാന്തയോർനിഷ്കുഷിതം വിഹംഗൈരാക്ഷിപ്യ തേഭ്യഃ പിശിതപ്രിയാപി .
കേയൂരകോടിക്ഷതതാലുദേശാ ശിവാ ഭുജച്ഛേദമപാചകാര .. 7-50..

കശ്ചിദ്വിഷത്ഖഡ്ഗഹൃതോത്തമാംഗഃ സദ്യോ വിമാനപ്രഭുതാമുപേത്യ .
വാമാംഗസംസക്തസുരാംഗനഃ സ്വം നൃത്യത്കബന്ധം സമരേ ദദർശ .. 7-51..

അന്യോന്യസൂതോന്മഥനാദഭൂതാം താവേവ സൂതൗ രഥിനൗ ച കൗചിത് .
വ്യശ്വൗ ഗദാവ്യായതസമ്പ്രഹാരൗ ഭഗ്നായുധൗ ബാഹുവിമർദനിഷ്ഠൗ .. 7-52..

പരസ്പരേണ ക്ഷതയോഃ പ്രഹർത്രോരുത്ക്രാന്തവായ്വോഃ സമകാലമേവ .
അമർത്യഭാവേഽപി കയോശ്ചിദാസീദേകാപ്സരഃപ്രാർഥിതയോർവിവാദഃ .. 7-53..

വ്യൂഹാവുഭൗ താവിതരേതരസ്മാദ്ഭംഗം ജയം ചാപതുരവ്യവസ്ഥം .
പശ്ചാത്പുരോമാരുതയോഃ പ്രവൃദ്ധൗ പര്യായവൃത്ത്യേവ മഹാർണവോർമീ .. 7-54..

പരേണ ഭഗ്നേഽപി ബലേ മഹൗജാ യയാവജഃ പ്രത്യരിസൈന്യമേവ .
ധൂമോ നിവർത്യേത സമീരണേന യതസ്തു കക്ഷസ്തത ഏവ വഹ്നിഃ .. 7-55..

രഥീ നിഷംഗീ കവചീ ധനുഷ്മാന്ദൃപ്തഃ സ രാജന്യകമേകവീരഃ .
നിവാരയാമാസ മഹാവരാഹഃ കല്പക്ഷയോദ്വൃത്തമിവാർണവാംഭഃ .. 7-56..

സ ദക്ഷിണം തൂണമുഖേന വാമം വ്യാപാരയൻഹസ്തമലക്ഷ്യതാജൗ .
ആകർണകൃഷ്ടാ സകൃദസ്യ യോദ്ധുർമൗർവീവ ബാണാൻസുഷുവേ രിപുഘ്നാൻ .. 7-57..

സ രോഷദഷ്ടാധികലോഹിതോഷ്ഠൈർവ്യക്തോർധ്വരേഖാ ഭൃകുടീർവഹദ്ഭിഃ .
തസ്താര ഗാം ഭല്ലനികൃത്തകണ്ഠൈർഹൂങ്കാരഗർഭൈർദ്വിഷതാം ശിരോഭിഃ .. 7-58..

സർവൈർബലാംഗൈർദ്വിരദപ്രധാനൈഃ സർവായുധൈഃ കങ്കടഭേദിഭിശ്ച .
സർവപ്രയത്നേന ച ഭൂമിപാലാസ്തസ്മിൻപ്രജഹ്രുര്യുധി സർവ ഏവ .. 7-59..

സോഽസ്ത്രവ്രജൈശ്ഛന്നരഥഃ പരേഷാം ധ്വജാഗ്രമാത്രേണ ബഭൂവ ലക്ഷ്യഃ .
നീഹാരമഗ്നോ ദിനപൂർവഭാഗഃ കിഞ്ചിത്പ്രകാശേന വിവസ്വതേവ .. 7-60..

പ്രിയംവദാത്പ്രാപ്തമസൗ കുമാരഃ പ്രായുങ്ക്ത രാജസ്വധിരാജസൂനുഃ .
ഗാന്ധർവമസ്ത്രം കുസുമാസ്ത്രകാന്തഃ പ്രസ്വാപനം സ്വപ്നനിവൃത്തലൗല്യഃ .. 7-61..

തതോ ധനുഷ്കർഷണമൂഢഹസ്തമേകാംസപര്യസ്തശിരസ്ത്രജാലം .
തസ്ഥൗ ധ്വജസ്തംഭനിഷണ്ണദേഹം നിദ്രാവിധേയം നരദേവസൈന്യം .. 7-62..

തതഃ പ്രിയോപാത്തരസേഽധരോഷ്ഠേ നിവേശ്യ ദധ്മൗ ജലജം കുമാരഃ .
തേന സ്വഹസ്താർജിതമേകവീരഃ പിബന്യശോ മൂർതമിവാബഭാസേ .. 7-63..

ശംഖസ്വനാഭിജ്ഞതയാ നിവൃത്താസ്തം സന്നശത്രും ദദൃശുഃ സ്വയോധാഃ .
നിമീലിതാനാമിവ പങ്കജാനാം മധ്യേ സ്ഫുരന്തം പ്രതിമാശശാങ്കം .. 7-64..

സശോണിതൈസ്തേന ശിലീമുഖാഗ്രൈർനിക്ഷേപിതാഃ കേതുഷു പാർഥിവാനാം .
യശോ ഹൃതം സമ്പ്രതി രാഘവേണ ന ജീവിതം വഃ കൃപയേതി വർണാഃ .. 7-65..

സ ചാപകോടീനിഹിതൈകബാഹുഃ ശിരസ്ത്രനിഷ്കർഷണഭിന്നമൗലിഃ .
ലലാടബദ്ധശ്രമവാരിബിന്ദുർഭീതാം പ്രിയാമേത്യ വചോ ബഭാഷേ .. 7-66..

ഇതഃ പരാനർഭകഹാര്യശസ്ത്രാന്വൈദർഭി പശ്യാനുമതാ മയാസി .
ഏവംവിധേനാഹവചേഷ്ടിതേന ത്വം പ്രാർഥ്യസേ ഹസ്തഗതാ മമൈഭിഃ .. 7-67..

തസ്യാഃ പ്രതിദ്വന്ദ്വിഭവാദ്വിഷാദാത്സദ്യോ വിമുക്തം മുഖമാബഭാസേ .
നിഃശ്വാസബാഷ്പാപഗമാത്പ്രപന്നഃ പ്രസാദമാത്മീയമിവാത്മദർശഃ .. 7-68..

ഹൃഷ്ടാപി സാ ഹ്രീവിജിതാ ന സാക്ഷാദ്വാഗ്ഭിഃ സഖീനാം പ്രിയമഭ്യനന്ദത് .
സ്ഥലീ നവാംഭഃപൃഷതാഭിവൃഷ്ടാ മയൂരകേകാഭിരിവാഭ്രവൃന്ദം .. 7-69..

ഇതി ശിരസി സ വാമം പാദമാധായ രാജ്ഞാ-
മുദവഹദനവദ്യാം താമവദ്യാദപേതഃ .
രഥതുരഗരജോഭിസ്തസ്യ രൂക്ഷാലകാഗ്രാ
സമരവിജയലക്ഷ്മീഃ സൈവ മൂർതാ ബഭൂവ .. 7-70..

പ്രഥമപരിഗതാർഥസ്തം രഘുഃ സംനിവൃത്തം
വിജയിനമഭിനന്ദ്യ ശ്ലാഘ്യജായാസമേതം .
തദുപഹിതകുടുംബഃ ശാന്തിമാർഗോത്സുകോഽഭൂ-
ന്ന ഹി സതി കുലധുര്യേ സൂര്യവംശ്യാ ഗൃഹായ .. 7-71..

ഇതി ശ്രീരഘുവംശേ മഹാകാവ്യേ കവിശ്രീകാലിദാസ-
കൃതാവജസ്വയംവരാഭിഗമനോ നാമ സപ്തമഃ സർഗഃ ..

ഓം . P.R. IYER 7-11-2024

Encoded and proofread by Arvind Kolhatkar akolhatkar at rogers.com


```
% Text title            : raghuvansha7
% File name             : raghuvansha7.itx
% itxtitle              : raghuva.nsham sargaH 07 (kAlidAsakRitam)
% engtitle              : Raghuvansha by Kalidas Chapter 7
% Category              : major_works, kAlidAsa
% Location              : doc_z_misc_major_works
% Sublocation           : major_works
% Texttype              : pramukha
% Author                : kalidasa
% Language              : Sanskrit
% Subject               : philosophy/hinduism/religion
% Transliterated by     : Arvind Kolhatkar akolhatkar at rogers.com
% Proofread by          : Arvind Kolhatkar akolhatkar at rogers.com
% Latest update         : April 14, 2005
% Send corrections to   : sanskrit at cheerful dot c om
% Site access           : https://sanskritdocuments.org
```